

ĆWICZENIA DO WYKŁADÓW

Część I
Ćwiczenia 1-5

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Język pisarzy

dr hab. Joanna Kamper-Warejko, prof. UMK

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany
Akademickiej w ramach programu „Promocja Języka Polskiego”
(umowa nr BJP/PJP/2023/1/00030/U).

PROGRAM
PROMOCJA
JĘZYKA POLSKIEGO

1. Połącz słowo z jego znaczeniem (w ćw.1-6 słownictwo z *Ballad i romansów A. Mickiewicza*)

hardy	‘nie trafić do wyznaczonego celu’
hordy	‘szybki w ruchu, biegu’
chybić	‘okazujący nieugiętość wynikającą z dumy i niechęci podporządkowania się komukolwiek; dumny, butny’
chybki	‘w dawnych czasach: wzniesienie z ziemi lub kamieni, usypywane w miejscu, w którym ktoś został pochowany’
błonie	‘uciec w popłochu, zniknąć’
raćzy	‘duża grupa osób dokonująca najazdu lub atakująca ludzi (pejoratywnie); grupa zwierząt wspólnie żerujących i atakujących’
rzewnie	‘dekorować gałązkami, kwiatami i wstążkami’
pierzchnąć	‘taki, który szybko się porusza’
czmychnąć	‘wydawać ksyk, sykać (wydawać syk, syczeć)’
nurzać się	‘rodzaj rozległej, równinnej łąki’
bies	‘poruszać się lekko, chaotycznie, chwiejnie, jak w tańcu’
ksykać	‘płaczliwie, smętnie; w sposób charakterystyczny dla kogoś kto przeżywa smutek, żal, tęsknotę i wywołuje u innych wzruszenie’
kusy	‘szybko uciec z miejsca, w którym nie chce się przebywać’
pląsać	‘zagłębiać się w wodzie lub czymś sypkim, tak że jest się częściowo lub całkowicie niewidocznym’
lica	‘kojarzenie małżeństwa’
trwożyć	‘zbyt krótki, mający małą długość w stosunku do zwykłej długości czegoś’
żagwie	‘diabeł, zły duch’
swaty	‘kobieta towarzysząca pannie młodej w obrzędach ślubnych i weselnych; dawniej przyjaciółka, towarzyszka’
kurhan	‘wywoływać strach lub niepokój’
drużka	‘twarz, przednia część głowy’
umajać	‘gruby kawałek drewna, który przeznaczony jest do zapalenia albo pali się lub dymi po podłożeniu ognia’

2. Wyrazy *družka* i *dróżka* pochodzą od różnych wyrazów. Do każdego wyrazu podaj wyraz podstawowy.

družka - .....

dróżka - .....

Jak w języku polskim nazywamy takie wyrazy? Czy znasz inne przykłady takich par?

3. Podane wyrazy połącz w rymujące się pary

piosnek	modły	pustelnika	oczyma	wysoko	gawiedzi
trzyma	strumyka	lwisko	bredzi	pierwiosnek	mieście
głęboko	jodły	knieje	niewieście	ponury	zielona
mordy	burczy	hordy	zasłona	igrzysko	wieje
		jaszczurczy		mury	

4. Do podanych słów dopisz takie, które tłumaczą zapis *ż*, *rz* lub *ó*:

družka - .....

ból - .....

młódź - .....

drożyna - .....

trwożyć - .....

bieży - .....

podróżny - .....

nurzać się - .....

w borze - .....

upiór - .....

5. Podaj rymy do rzeczowników. Użyj form utworzonych od słów podanych w ramce.

motylek, kochanka, sukienka, dziewczeczka, perełka, ząbek, piórko, pączek
---

świąteczka - .....

rąbek - .....

chwilka - .....

wianki - .....

jutrzenki - .....

rączki - .....

miasteczka - .....

skórka - .....

*Ułóż strofę, w której wykorzystasz dwie pary rymów (rymów i wersów może być więcej ☺).